

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΡΙΘ. 642. — 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1889 — ΔΕΙΤΑ 10

ΓΡΑΦΕΙΟΝ τῆς 'Εστίας ἐν τῇ ὁδῷ Παρθεναγωγείου, ἀριθ. 14 (παρὰ τὴν ὁδὸν Σταδίου).

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΟΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΣΥΡΩ. ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ ΤΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΦΥΛΛΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ» ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΝΑΥΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΥΛΗΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΗΝ ΕΙΣ ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΜΕΓΑΛΑΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

Τοῦ φύλλον τούτου θὰ γείνη καὶ ἰδιαίτερα ἔκδοσις πωληθησομένη ἐν Σύρῳ
κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν.

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρίσις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΤΟΣ ΙΔ'. — ΑΡΙΘ 694

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ — ΔΥΟ ΜΙΚΡΟΙ ὑπὸ Μ.
Μητσάκη.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ: διήγη-
μα ὑπὸ Κλ. Ραγκαβῆ.

ΟΙ ΙΑΤΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙ-
ΣΙΩΝ.

Η ΚΑΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: διήγημα.

ΜΕΡΙΚΑ ΦΥΛΛΑ ΕΚ ΤΟΥ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΣΗΜΕΙΩ-
ΜΑΤΑΡΙΟΥ ΜΟΥ ὑπὸ 'Ιξίωνος.

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ: Κηδεὶς ἡγεμονίδος ἐν Μαδαγασκάρ.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΟΙΗΣΙΣ: Μακεδονικὰ ἄσματα.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ: 'Ερωτοτροπίαί τῶν
καθούρων. — 'Επιστημονικὴ μονομαχία. — Γονεῖς
καὶ τέκνα. — Τὸ μέτρον τοῦ κοινοῦ τοῦ. — 'Η δύ-
ναμις τοῦ ἔμφρου. — Ναυραδάστασις.

ΧΡΟΝΙΚΑ: Γράμματα. — 'Επιστήμαι. — Τέχνηαι.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: 'Ο βραχίων μετὰς ἡθοποιῶν. — 'Α-
κουσίως βραβευθεῖσα καλλονή. — Σιδηροδρομικὸν
ἐπιστάδιον. — Πληθυσμὸς κτηνῶν. — Φρικώδεις ἔγ-
κλημα. — Τὸ δωματίον τοῦ 'Ρουσσώ.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ: 'Η χρησιμότης τοῦ στρατοῦ. — 'Η
ώρα τοῦ 'Αγαθοπούλου. — 'Αλλαγὴ τιμωρίας. — Λο-
γικὴ τῶν παιδων. — 'Αφαίρεσις κωλύματος.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ: Ψαροκόκκαλον εἰς τὸν
λαίμῳ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

'Ο ἀπὸ πολλοῦ καταγινόμενος εἰς στατιστικὰς ἐξα-
κριβώσεις περὶ τῆς μακροβιότητος ἐν 'Ελλάδι ἀρχίατρος
κ. Βερνάρδος 'Ορνστάιν ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως αὐθις
νέας αὐτοῦ παρατηρήσεις ἐν τῷ 'Αρχεῖφ τῆς ἀνθρω-

πολογίας» τοῦ Βίρχωδ. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων τού-
των τοῦ κ. 'Ορνστάιν ἐξάγεται, ὅτι ἐκ τῶν ἀποθανόντων
εἰς προκεχωρημένον γῆρας 6,297 ἀπέθανον εἰς ἡλικί-
αν ἄνω τῶν 85 ἐτῶν, ἐξ ὧν, 1,296 ἄνδρες καὶ 1,847
γυναῖκες εἰς ἡλικίαν 85—90 ἐτῶν. Εἰς γῆρας 90—95
ἐτῶν ἔφθασαν 700 ἄνδρες καὶ 820 γυναῖκες, ἧτοι ἐν
ὅλῳ 1,520 ἄτομα. Γέροντες 95 μέχρις 100 ἐτῶν ἴσαν
675, ὧν 305 ἄρρενες καὶ 370 θήλειαι. Εἰς τὸ βαθὺ γῆ-
ρας τῶν 100—105 ἐτῶν ἔφθασαν ἄνδρες 116 καὶ 168
γυναῖκες, ἧτοι ἐν ὅλῳ 284 πρόσωπα, ἐνῶ εἰς 105—110
ἔφθασαν 121 ἄτομα ἐν ὅλῳ, ἧτοι 52 ἄνδρες καὶ 69
γυναῖκες. Εἰς τὴν τελευταίαν τέλος κατηγορίαν τῶν
πέραν τῶν 110 ἐτῶν γεγονότων εὐρίσκουμεν 54 πρόσωπα,
ἧτοι 20 ἄνδρας καὶ 34 γυναῖκας. Ἐκ τοῦ ἄνω λοιπὸν
ἀριθμοῦ τῶν 5,297 προσώπων, ἀτίνα ἡδυνήθη νὰ συλ-
λέξῃ ὁ κ. 'Ορνστάιν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη 1885
καὶ 1886, 459 ἔφθασαν τὸ ἑκατοστὸν ἔτος καὶ πέραν.
Τοιαύτη ἀναλογία ἑκατοντουτίδων εἰς οὐδεμίαν ἄλλην
χωρὰν οὔτε εἰς ἄλλην φυλὴν δὲν εὐρίσκονται τόσον ἀ-
φθονοὶ ὅσον παρ' ἡμῖν, λέγει ὁ κ. 'Ορνστάιν, ἐξάγει δὲ
συμπεράσματα, ὅτι ἐν 'Ελλάδι περισσότεραι γυναῖκες
φθάνουσι τὸ 88 ἔτος ἢ ἄνδρες. 'Εξαίρεσιν τούτου κατὰ
παράδοξον τρόπον κάμνει μόνον τὸ ἔτος 1884. Κατὰ
δεύτερον λόγον ἡ 'Αργολίς καὶ αἱ Κυκλάδες δεικνύ-
ουσι τὴν μεγαλειέταν ἀφθονίαν ὑπεργῆρων, ἀλλὰ καὶ
ἐκ τῶν δύο τούτων χωρῶν ἡ 'Αργολίς καυχᾶται, ὅτι
περιέχει τοὺς μακροβιωτέτους. Τὸ φαινόμενον ἐξηγεῖ ὁ
κ. 'Ορνστάιν ὡς ἐκ τῆς συχνῆς μεταβολῆς τοῦ κλίμα-
τος τῶν Κυκλάδων, θεωρεῖ δὲ τὸ 'Αργος ὡς ἓνα τῶν
ὑγιεινοτέρων τόπων τῆς 'Ελλάδος, οὐδὲν ὅμως μεταβλη-
θέντα ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ὡς πρὸς τὸ ὑγιεινὸν αὐτοῦ
κλίμα. Τέλος ὁ κ. 'Ορνστάιν συνοψίζων τ' ἀποτελέσμα-
τα τῶν ἐρευνῶν του, συμπεραίνει, ὅτι ἡ διάρκεια τῆς
ζωῆς ἐν 'Ελλάδι εἶνε σχετικῶς πρὸς τὴν τῆς λοιπῆς
Εὐρώπης μεγαλειτέρα.

— Ἡ γενικὴ τῶν ἀρχαιοτήτων ἐφορεία καταρτίζει
ἐπιγραφικὸν μουσεῖον ἐν μιᾷ τῶν εὐρείων αἰθουσῶν τοῦ
κεντρικοῦ μουσεῖου ἐν ᾗ ταξιθετοῦνται ὅλαι αἱ κατὰ
καιροὺς ἐν διαφόροις ἀνασκαφαῖς ἀνευρεθεῖσαι πλάκες
μετ' ἐπιγραφῶν κατ' ὅλην τὴν Ἀττικὴν. Τοιαῦτα ἐπι-
γραφικὰ μουσεῖα θὰ σχηματισθῶσι κατὰ μικρὸν καὶ
ἐν ταῖς πρωτεύουσαις τῶν νομῶν, ᾗ ὅπου ἀλλαχοῦ
διατηροῦνται μουσεῖα.

— Μετεκομίσθησαν ἐνταῦθα ἐξ Ἑρετρίας, ἔνθα ἀνευ-
ρέθησαν, διάφορα ἀρχαῖα. Αἱ ἐργασίαι τῆς ἀνασκαφῆς,

ἃς ἐπώπτευεν ὁ κ. Κορομάντζος, διεκόπησαν ἤδη καὶ ἐπαναληφθήσονται μετὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα.

— Ἡ λιμενικὴ ἐπιτροπὴ Πειραιῶς ἀπεφάσισε τὴν σύνταξιν ὑδατογραφικοῦ χάρτου τοῦ λιμένος. Ἡ ἐργασία γενήσεται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ γάλλου κ. Andrin καὶ τῇ ἐπιστασίᾳ τοῦ ἐπόπτου τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων Πειραιῶς κ. Παντελεόντος. Τοιοῦτος χάρτης κρίνεται ἀναγκαϊότατος τοῖς ναυτιλλομένοις.

— Ἀπενεμήθη ὁ ἀργυροῦς σταυρὸς τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸν ἡμέτερον συνεργάτην κ. Χαρ. Ἀννινον.

— Ἐν τῇ Ἑφημερίδι ἤρξατο δημοσιεύμενον ἐν μεταφράσει ἕξογον ἔργον τοῦ ῥώσου μυθιστοριογράφου Δοστογιέφσκυ: Τὸ Ἑγκλημα καὶ ἡ Τιμωρία.

— Δύο τῶν ἐταίρων τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς, οἱ κ.κ. Δουβλέ καὶ Λεγρὰν, ἀπὸ τινος ἐνεργοῦσιν ἀνασκαφὰς ἐν Δήλῳ. Κατ' ἐπιστολὴν τοῦ πρώτου τῶν Γάλλων ἀρχαιολόγων, πρὸ τινων ἡμερῶν ἀνεκαλύφθησαν δύο ἀγάλματα γυναικεῖα, ποῦς χαλκίνοι ῥωμαϊκοὶ ἀγάλματος, ἐπιγραφή ἐξ 139 στίχων, ἀναγράφουσα δαπάνας τοῦ ναοῦ, δύο στήλαι, ἐφ' ὧν ὑπάρχουν κεχαραγμένα ψηφίσματα τῶν Δηλίων καὶ Ἀθηνίων, ἐννέα βάσεις ἀναθημάτων καὶ ἀφιερώσεων κτλ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Λόγος Πανηγυρικός ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν ἐσπεράν τῆς 25 μαρτίου 1889 ἐν τῇ ἐν Κερκύρᾳ Φιλαρμονικῇ Ἑταιρίᾳ ὑπὸ *Μιχαὴλ Κ. Σακελλιοπούλου* (ἐκδίδεται δαπάνῃ τῆς Ἑταιρίας). Ἐν Κερκύρᾳ, τυπογραφεῖον Ἑρμῆς κτλ. 1889. σελ. 14 εἰς μ. 8^{ον}

Ἀναστασίον Πολυζωίδου Γενικὴ Ἱστορία ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπιθεωρηθεῖσα καὶ συμπληρωθεῖσα ὑπὸ Γεωργίου Π. Κρέμου καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας εἰς τὸμους τέσσαρας. **Προλεγόμενα.** Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Κ. Βλαστῷ κτλ. 1889 σελ. π'. [Τὸ τεῦχος τοῦτο περιλαμβάνει τὰ ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρήσαντος καὶ συμπληρώσαντος τὴν Γενικὴν Ἱστορίαν τοῦ Πολυζωίδου κατὰ κ. Γ. Κρέμου φιλοπονηθέντα Προλεγόμενα εἰς τὸ ὅλον ἔργον. Ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ γνωστοποιεῖται ὅτι ὁ τέταρτος καὶ τελευταῖος τόμος τῆς Ἱστορίας ἐκδοθήσεται περὶ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον].

Α. Διομήδους Κυριακοῦ Μελέτη περὶ τοῦ πνεύματος τῆς θρησκείας. Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ τῇ 10 μαρτίου τοῦ 1889. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Α. Παπαγεωργίου, 1889. [Ἐκ τῆς καλίστης ταύτης πραγματείας ἀναγράφομεν τὰ ἐξῆς ἐρμηνεύοντα τὸν τίτλον καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἀναγνώσματος. « Τί εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας; Τὴν λέξιν πνεῦμα λαμβάνομεν ἐνταῦθα ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς οὐσίας. Πνεῦμα λοιπὸν τῆς θρησκείας λέγοντες, ἐννοοῦμεν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, ὅτι κυρίως ἀποτελεῖ αὐτήν, ὅτι εἶναι οὕτως εἰπεῖν ἡ ψυχὴ αὐτῆς. Τί εἶναι λοιπὸν τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας, ἡ οὐσία τῆς, ἡ ψυχὴ τῆς; Ὁ θρησκεία εἶναι ὁ φόβος πρὸς τὸν ἅγιον Θεὸν ὡς τιμωρὸν τοῦ κακοῦ, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πανάγαθον πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὸν θεῖον ἡθικὸν αὐτοῦ νόμον. Τὸ πρῶτον, ὁ φόβος πρὸς τὸν Θεόν, ἐπικρατεῖ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἢ ἐν τῇ ἰουδαϊσμῷ, τὸ δεύτερον ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἢ τῷ χριστιανισμῷ. « Τὸν Θεὸν φοβοῦ, λέγει ὁ Ἐκκλησιαστής, καὶ πᾶς ἐντολὰς αὐτοῦ φύλασσε, ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος, ὅτι σύμπαν τὸ ποίημα ὁ Θεὸς ἔχει ἐν κρίσει ἐν παντί παραιωμένῳ ἐὼς ἀγαθόν, ἐὰν ποιῇ» (ἰγ'. 13). Τὸν φόβον τοῦτον πρὸς τὸν Θεὸν τὸν Κύριον οὐρανοῦ καὶ γῆς, τὸν τιμωροῦντα μέχρι τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς, ὡς τὴν βάσιν τῆς μωσαϊκῆς θρησκείας σκοπεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ ἡ πρώτη τοῦ δεκαλόγου ἐντολή. Ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐρωτώμενος παρὰ τοῦ νομικοῦ, τί ποιήσας ζῶντι αἰώνιον κληρονομίῃσιν, ἀπαντᾷ: « Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν τοῦτο ποιεῖ καὶ ζήσῃ» (Λουκ. ι'. 27). Ὁ ἔχων λοιπὸν φόβον Θεοῦ καὶ τῶν τῶν τὸ θέλημα αὐτοῦ, ὁ δι' ἔργων ἀγαθῶν δεικνύων τὸν φόβον τοῦτον καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν, ἔχει κυρίως εἰπεῖν θρησκείαν, ἔχει τὴν οὐσίαν αὐτῆς, τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος δίδων τὸν ὅρισμόν

τῆς θρησκείας, λέγει: « Ὁ θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστὶν ἐπισκέπτεσθαι ὁρρανοῦς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν ἄπιστον ἐαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου» (ἁ', 26), ἄλλαις λέξεσιν, ἡ οὐσία τῆς θρησκείας εἶναι ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ καθαρότης τῆς ψυχῆς. Ὁ θρησκός καὶ εὐσεβὴς ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἐννοία τῆς λέξεως εἶναι κατὰ ταῦτα ὁ σεβόμενος τὸν Θεόν, ὁ μὴ βλάσφημος αὐτόν, ὁ μὴ ἐπιφορῶν, ὁ τιμῶν τοὺς γονεῖς τοῦ, ὁ μὴ φονεύων, ὁ μὴ κλέπτων, ὁ μὴ συκοφαντῶν, ὁ μὴ ψευδόμενος, ὁ δίκαιος καὶ φιλάνθρωπος, ὁ βοηθῶν τοὺς πάσχοντας, ὁ θυσιάζόμενος ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ. Ἀλλ' ἀνέκαθεν τὸ αἶσθημα τοῦτο τῆς θρησκείας ἢ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν ἐξέφρασεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐξωτερικῶς διὰ προσευχῶν, θυσιῶν, συμβολικῶν τελετῶν, νηστειῶν καὶ ἄλλων τοιούτων πράξεων. Ἡ ἐξωτερικὴ αὕτη εὐσεβεία εἶναι ἐμφυτος ἀνάγκη τῷ ἀνθρώπῳ τῷ συνισταμένῳ ἐκ πνεύματος καὶ σώματος. Τὸ ἐν τῷ πνεύματι συμβαλὸν τείνει φυσικῶς νὰ ἐκδηλωθῇ καὶ ἐξωτερικῶς, νὰ λάβῃ σωματικὴν ἑκφράσιν. Πάντοτε ὅμως ὁ τύπος οὗτος εἶναι τὸ ἐξωτερικὸν περικάλυμμα τῆς ἐσωτερικῆς οὐσίας. Ὁ προσευχόμενος καὶ ἐκδηλῶν πρὸς τὸν Θεὸν φόβον μὴ ὑπάρχοντα ἐν αὐτῷ, ἢ ἀγάπην μὴ ὑπάρχουσαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ μὴ μαρτυρομένην διὰ χρηστοῦ βίου, ὁ νηστεύων ἵνα δεῖξῃ τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, ἐπὶ ἃς τῶν ἔργων τινι δεικνύει ὅτι δὲν μετενόησεν ἀληθῶς, ἔχει κατ' ἀνάγκην τὸν τύπον καὶ δὲν ἔχει τὴν οὐσίαν ἢ τὸ πνεῦμα, ἔχει τὸν φλοῖον καὶ δὲν ἔχει τὸν πυρῆνα ἢ τὸν καρπὸν. Ἡ θρησκεία τότε παύει νὰ εἶναι ἀνύψωσις τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν πλάστην, ἔξαρσις πρὸς τὸν Θεόν, ἐνδοουσιασμός πρὸς πᾶν θ, τὴν ἰδεώδεις καὶ θεῖον παύει νὰ ἀγιάζῃ τὸν βίον τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου νὰ ἐξαγγίλῃ αὐτόν καὶ ἀπεργάζεσθαι ἄξιον τέκνον τοῦ οὐρανοῦ πατρός, χρηστὸν ἄνθρωπον, χρηστὸν πολίτην, χρηστὸν μέλος τῆς οἰκογενείας τοῦ καὶ τῆς κοινωνίας, ἐν ἣ ζῇ. Ἡ θρησκεία τότε καταπίπτει εἰς νεκρὸν τινα ἐξωτερικὸν μηχανισμόν, εἰς ἄσυνείδητον ἐκτέλεσιν ἐξωτερικῶν τιμῶν ἀκατανόητων τύπων. Τοιαύτη θρησκεία οὐδεμίαν πλέον ἔχει ἄξιαν οὔτε ὡς πρὸς τὰ ἄτομα, οὔτε ὡς πρὸς τὴν κοινωνίαν. Ὁ τοιαύτην θρησκείαν ἔχων, μόνον εἰς τύπους περιορίζων αὐτήν, δύναται νὰ εἶναι ὁ ἀχρεϊστερος τῶν ἀνθρώπων, μηδὲν ἡθικὸν νόμον σεβόμενος, μηδὲν ἡθικὸν χαλινὸν ἀνεγόμενος δύναται νὰ εἶναι ἐπίσκοπος, βλάσφημος, φονεὺς, ἀκόλυστος, κλέπτης, συκοφάντης, ψεύστης, βδελυρὸς, ἂν καὶ ἴσως φρονεῖ ὅτι εἶναι εὐσεβεστάτος καὶ θρησκευτικώτατος, διότι οὐδένα θρησκευτικὸν τύπον παραλείπει. Ἡ δὲ κοινωνία ἐκ τοιαύτης θρησκείας οὐδόλως βελούως ὠφελεῖται, διότι ἡ θρησκεία τότε δὲν εἶναι μορφωτικὴ τῶν ἡδῶν τοῦ λαοῦ δύναμις, δὲν εἶναι ἄξιος λόγου παράγων τῆς πνευματικῆς καὶ ἡθικῆς ἀνυψώσεως τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ τὴν περιττόν καὶ ἄχρηστον χρῆμα, μηδὲν ἄξιον πολιτικῆς μερίμνης καὶ δαπάνης.]

Ἡ Στερίωσις παρὰ τῇ γυναικὶ καὶ θεραπείαι αὐτῆς ὑπὸ *Ἀντωνίου Κ. Κινδῆνη*, ἱατροῦ, ὑψηλοῦ τοῦ τῆς ματευτικῆς ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. — [Ὁ συγγραφεὺς τῆς πραγματείας ταύτης ἔχων ὑπ' ὄψιν πᾶν ὅτι ἐδημοσιεύθη ἐν Εὐρώπῃ περὶ τοῦ σπουδαιότατου τούτου ζητήματος, ὅς φαίνεται ἐν τῇ παρατιθεμένῃ ἑκτενεῖ βιβλιογραφίᾳ, δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν λεπτομερῆ καὶ μετὰ σαφηνείας περιγραφὴν πάντων τῶν προκαλούντων τὴν στερίωσιν αἰτίων καὶ τῶν κατ' αὐτὰς προταθέντων θεραπευτικῶν μέσων, ἀλλ' ἐγκύψας καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱατρῶν κατώρθωσε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι πολλὰ τῶν αἰτίων τῆς στερίωσεως, ὧν τὴν ἀνακάλυψιν ἀποδίδουσιν ἐκαστοὶ σοφοὶ ἄλλως Εὐρωπαῖοι συγγραφεῖς, ἥσαν γνωστὰ κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἑλλήνων ἱατροὺς καὶ ἰδίως παρὰ τῷ πατρὶ τῆς ἱατρικῆς Ἐπιστήμης Ἱπποκράτῃ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνδιαιρέσει πολὺ τὴν κοινωνίαν καθόλου, ὁ συγγραφεὺς ἐπεζήτησε νὰ καταστήσῃ τὸν πραγματείας του ταύτην προσιτὴν, ἐκτός τοῦ ἱατρικοῦ κύκλου, καὶ εἰς τοὺς περὶ τὰς κοινωνιολογικὰς μελέτας καταγινόμενους. Τὸ ἔργον εὐρίσκεται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας καὶ τιμᾶται δραχ. 5.—]

Γ. Φιλαρέτου καὶ Β. Λυκούδη Νομικὴ βιβλιοθήκη. Ἐκλογικὸς κώδις περιλαμβανὸν τοὺς ἐν ἰσχύϊ ἐκλογικοὺς νόμους μετὰ προλεγόμενων καὶ σχολίων κατ' ἀρβρον ὑπὸ *Εὐμανοῦλ Δ. Λυκούδη* διδάκτορος τὰ νομικά, ἐφέτου ἐν Ἀθήναις. Ἐκδότης Ἀνέστης Κωνσταντινίδης. Ἐν Ἀθήναις 1889. Εἰς 16^{ον} σ. ιθ', 524.